

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖRZETI ANYANYELVI VERSENY

2018/2019.

5. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlpra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

5. osztály

Egyszer este az apám sugárzó arccal jött a szobába. Emlékszem, az üvegajtón át néztem, mint jön felém a gyakorlattéri portól összepiszkítottan, elfáradva, és mégis ruganyosan. Mikor belépett – mintha most is látnám –, lecsatolta kardját, és így szólt hozzám:

– Holnap átmégysz Tarékhoz. Ma az ezredes úr Aladár tanítójának fogadott meg...

Az apám magához vont, és megcsókolt:

– Becsüld meg magad, fiam.

Másnap dobogó szívvel kopogtam egy széles, faragványos tölgyfa ajtón. Aladár kelletlenül nyújtotta felém keskeny, sápadt kezét, de pár perc múlva összebarátkoztunk. Ettől fogva azután mindennap elmentem hozzá, s később egész délutánokon ültem az ágya mellett. Az álmos, langyos szobában halkán zenélt a szimfónium, csipegett a kanári madár, a kandallóban pattogott a tűz, mi pedig képeskönyveket néztünk, kibámultunk az ablakon, együtt unatkoztunk.

Ilyen unalmas, végtelennek látszó délutánon vettük elő egyszer a sakkot. Aladár megtanított játszani, s én egy hét múlva már rendszeren vertem őt.

Mikor ezt megtudták, az anyja, egy sovány, őszülő asszony magához hívott:

– Hagyjon reá mindent. Aladárnak fáj, ha nem teljesedik az akarata. Maga okos fiú, tudja...

Megsimogatta a fejemet, és én mélyen meghajoltam.

Azóta mindig az övé volt a győzelem.

(Kosztolányi Dezső: Sakk-matt)

1. **Olvasd el** a szöveget, majd **válaszolj** a kérdésekre!

a) Mikor barátkozott össze Aladár és nevelője?

---

b) Miért kezdett el sakkozni a két fiú?

---

c) Melyikük játszott ügyesebben?

---

d) Kinek a kérésére enged a játékban az elbeszélő, azaz a nevelő?

---

2. Írj ki a fenti szövegből öt különböző **összetett szót!**

---

3. Sorold **betűrendbe** az idézett szöveg következő szavait!

egyszer, este, emlékszem, elfáradva, fáj, ettől, együtt, én, faragványos, egy

---

---

4. Keress **négy** olyan **rokon értelmű** szót, melyek az 'elalszik' tevékenységét jelölik! Az 'elalszik' mely fogalommal áll **ellentétes jelentésben**?

Rokon értelmű szók: _____

Ellentétes jelentésű párja: _____

5. **Elemezd mondattanilag** a következő mondatot! A mondatrészeket **aláhúzással** és **betűjelzéssel** jelöld!

Holnap átmégysz Tarékhoz.

6. **Keresd ki** Kosztolányi Dezső fenti szövegének első bekezdéséből a következő igéket:

a) E/3. személyű, múlt idejű, kiejtő módú, tárgyas ragozású ige _____

b) E/1. személyű, jelen idejű, feltételes módú, tárgyas ragozású ige _____

7. **Szótagold** a szavakat!

sugároz, emlékszem, üvegajtó, tanítójának, összebarátkoztunk, képeskönyveket, teljesedik, kelleetlenül, faragványos, Aladár

---

---

8. **Mely szóelemekkel**, azaz morféimákkal találkozunk a következő szavakban? **Írd** a vonalra morféimákra bontva! **Jelöld** a morféimák fajtáit is!
dobogó szívvel

---

9. **Keress ki** a fenti szövegből **négy magas és négy mély hangrendű ígét!**

Magas hangrendű: _____

Mély hangrendű: _____

10. Milyen **toldalékokat** fedeztél fel a **kardját** szóban? **Karikázd be** a helyes megoldást!

- a) jel + jel
- b) jel + rag
- c) rag + jel
- d) rag + rag

11. Határozd meg a szavak **szófaját**, és **karikázd be** a megfelelő oszlop betűjét! Alulról fölfelé haladva cikcakk-vonalban olvasd össze a bekarikázott betűket!

	főnév	melléknév	számnév	ige
tízszér	Sz	J	S	O
sokaság	E	K	N	B
sokall	T	V	U	Gy
ügyes	A	Ü	I	L

Az így kapott szó: _____

12. Találd meg a szavak **ellentétes párját!**

jól	ritkán
több	alacsony
meghal	régi
idős	születik
magas	rosszul
új	illatos
kövér	fiatal
hosszú	kevesebb
gyakran	rövid
büdös	sovány

13. **Olvasd el** az alábbi képhez tartozó **feliratot!** **Írd át** a mondatot **helyesen!** Tedd ki a szükséges **írásjeleket!**

14. **Javítsd ki** a következő mondatok **nyelvhelyességi hibáit! Karikázd be, és írd föléjük** kijavítva!

a) Anya reggel megsütötte a tortát a születésnapomra.

b) Nem szeressük, ha elkésel a találkozóról.

c) Ügyesen osztjad be a zsebpénzed!

d) Az atléta a becsületkörét futta.

15. **Csoportosítsd** a felsorolt szavakat!

zúg, dobog, cammog, somfordál, pattog, zümmög, lomha, hebehurgya, sziszeg, bandukol

Hangulatfestő: _____

Hangutánzó: _____

16. **Pótold** a közmondás másik felét a lehetséges megoldásokkal:

úgy alussza álmát, hogy a lába sem éri a földet, a partra vetett hal, többet lát, Ha kidobják az ajtón, a kiskutya az ugatásba, tyúk az ábécéhez, Aki másnak vermet ás

a) Több szem _____.

b) _____, maga esik bele.

c) Belejön, mint _____.

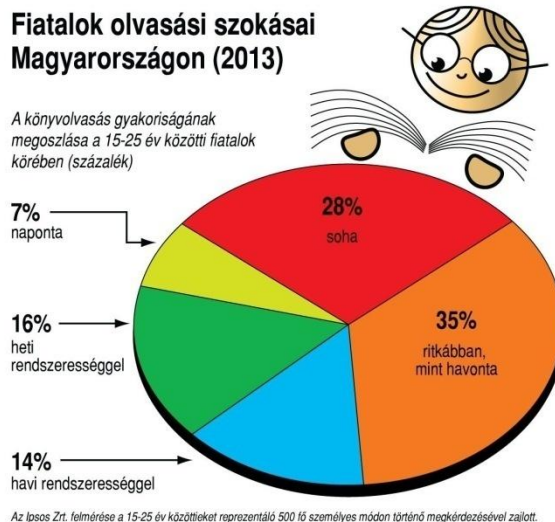
d) Ki mint veti ágyát, _____.

17. **Írj** egy-egy mondatot a következő szópárral: koros – kóros!

---

18. Figyeld meg a diagramot, majd oldd meg az alatta levő feladatot!

Igaz vagy hamis az állítás? Karikázd be a megfelelőt!

- a) A fiatalok legkisebb hányada olvas heti rendszerességgel.   IGAZ   HAMIS
 b) Heti rendszerességgel a fiatalok negyede olvas.   IGAZ   HAMIS

19. Találd ki azt a közös szót, amely a táblázatban megadott első szónak az utótagja, a másodiknak az előtagja! Így egyszerre két összetett szót kapsz.

<i>pl. bőr</i>	<i>egér</i>	<i>út</i>
zabi		száj
vad		tor
süket		film
szabad		járás

20. Értékelj a szavakat helyesírási szempontból! Ha az első oszlopba tartozó szót látod helyesnek, a vonalra **1** kerül, ha a második oszlop szavára szavazol: **2**, ha pedig mindkettőt helyesnek találod, **X**-szel jelöld!

13.	13-ik	_____
2019.-ben	2019-ben	_____
2-án	2.-án	_____
2019 tavasza	2019. tavasza	_____
kétezertizenkettőben	2012-ben	_____

JAVÍTÁSI KULCS AZ 5. OSZTÁLYOS TESZTTHEZ
(2018. évi körzeti anyanyelvi verseny)

1. a) A két fiú néhány perc alatt összebarátkozott. Mindjárt a megismerkedésük után... Néhány perccel a megismerkedésük után...
 b) A fiúk unatkoztak, ezért sakkozni kezdtek.
 c) Az elbeszélő, azaz a nevelő játszott ügyesebben.
 d) Aladár édesanyja kérésére enged a játékban az elbeszélő. (4x0,25=1)
2. üvegajtó, gyakorlattéri, tölgyfa, mindennap, képeskönyveket stb. (5x0,2=1)
3. egy, egyszer, együtt, elfáradva, emlékszem, én, este, ettől, fáj, faragványos (10x0,1=1)
4. Rokon értelmű szók: elszenderül, pihen, szundikál, pihenteti a szemét (Bármely helyes megoldás elfogadható.)
 Ellentétes jelentésű párja: ébred (5x0,2=1)
5. Holnap átmégysz Tarékhoz. (te)
 időH   hH (4x0,25=1)
6. a) lecsatolta
 b) látnám (2x0,5=1)
7. su-gá-roz, em-lék-szem, ü-veg-aj-tó, ta-ní-tó-já-nak, ősz-sze-ba-rát-koz-tunk, ké-pes-köny-ve-
 ket, tel-je-se-dik, kel-let-le-nül, fa-rag-vá-nyos, A-la-dár (10x0,1=1)
8. szótó + képző + képző, szótó + rag (5x0,2=1)
9. Magas hangrendű: emlékszem, néztem, belépett, elmentem
 Mély hangrendű: fogadott, kopogtam, nyújtotta, unatkoztunk (2x0,5=1)
10. b) jel + rag (1)

11.

	főnév	melléknév	számnév	ige
tízszert	Sz	J	<u>S</u>	O
sokaság	<u>E</u>	K	N	B
sokall	T	V	U	<u>Gy</u>
ügyes	A	<u>Ü</u>	I	L

Az így kapott szó: ügyes

(5x0,2=1)

12. jól–rosszul, több–kevesebb, meghal–születik, idős–fiatal, magas–alacsony, új–rég, kövér–sovány, hosszú–rövid, gyakran–ritkán, büdös–illatos (10x0,1=1)

13. Amikor a szüleid azt mondják: olyan vagy, mint egy lajhár! Ne hidd azt egyből, hogy a lustaságra gondoltak! **(5x0,2=1)**

Megjegyzés: Bármely egyéb helyes megoldás elfogadható. Fontos az írásjelek jelölése. A feltüntetett megoldásban a második mondat nagy kezdőbetűjét nem pontozzuk, csupán a kettőspontot, a vesszőket és a felkiáltójelet.

14. a) megsütötte, b) szeretjük, c) osszad/oszd, d) futotta **(4x0,25=1)**

15. Hangulatfestő: cammog, somfordál, hebehurgya, lomha, bandukol
Hangutánzó: zúg, pattog, dobog, zümmög, sziszeg **(10x0,1=1)**

16. a) többet lát, b) Aki másnak vermet ás, c) a kiskutya az ugatásba, d) úgy alussza álmát. **(4x0,25=1)**

17. Kóros elváltozásai vannak a betegnek. A nagymamám már nagyon koros.
Megjegyzés: Bármely helyes megoldás elfogadható. **(2x0,5=1)**

18. a) Hamis, b) Hamis **(2x0,5=1)**

19.

zabi	gyerek	száj
vad	disznó	tor
süket	néma	film
szabad	idő	járás

(4x0,25=1)

20. 1, 2, 1, 1, X **(5x0,25=1)**

Megjegyzés: az új helyesírási szabályzat értelmében amennyiben a 2000 feletti szám évszámot jelöl, annyiban egyben írjuk.